

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	2
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2 Översikt av strategisammanhanget.....	4
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	4
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	5
2.3 Synergier med andra svenska strategier	5
2.4 Integrering av perspektiven	6
3 Resultatredovisning	7
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	7
3.1 Stödområde 1 Förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser, minskad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljö-påverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer	8
3.1.1 Mål 1.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för hållbar förvaltning och nyttjande av gemensamma ekosystemtjänster och naturresurser	8
3.1.2 Mål 1.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer till att stärka resiliens mot klimatförändringar och naturkatastrofer, inklusive kapacitet för livsmedelstrygghet	9
3.1.3 Mål 1.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi.....	10
3.2 Stödområde 2 Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter..	11
3.2.1 Mål 2.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för stärkt demokrati och rättsstatens principer, jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter, med fokus på kvinnors och barns rättigheter	11
3.2.2 Mål 2.2 Stärkt kapacitet hos det civila samhället och media att verka för ansvarsutkrävande och respekt för mänskliga rättigheter på regional nivå	13
3.3 Stödområde 3 Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga och utsatta människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor	14
3.3.1 Mål 3.1 Stärkta förutsättningar för ökad ekonomisk integration och handel	14
3.3.2 Mål 3.2 Förbättrade förutsättningar för produktiva arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor, framförallt för kvinnor och ungdomar.....	15
3.4 Stödområde 4 Mänsklig säkerhet och frihet från våld.....	18

3.4.1 Mål 4.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer för fred och försoning.....	18
3.4.2 Mål 4.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att motverka våldsbejakande extremism.....	19
3.4.3 Mål 4.3 Ökat inflytande och deltagande av kvinnor och unga processer för fred och försoning.....	19
4 Implikationer	20

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter:

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter att en operationalisering ägt rum. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de åren varken en fördjupad översyn eller operationalisering ägt rum.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn ägt rum. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med gällande riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/4.

för strategirapportens framtagande (t.ex. samarbetspartners rapporter, reserapporter, utvärderingar, analyser och mötesanteckningar).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

Sida använder **trafikljus** för att sammanfatta Sidas nulägesbedömning inom ett strategimål och ge en snabb överblick av hur det går i strategigenomförandet. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. Utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimål**, dvs det kontextuella område som strategimålet handlar om. Bedömningen fokuserar på hur utvecklingen går inom detta område. Sida kan inte hållas ansvarig för utvecklingen men måste förhålla sig till denna. Bedömningen ska utgå ifrån hur det ser ut vid tidpunkten för strategirapportsskrivandet och motiveras med tillgänglig information såsom studier, utvärderingar, rapporter, indikatorer/utvecklingstrender.

Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

Grön: Utvecklingen går framåt

Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt

Röd: Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens** relevans, dvs huruvida den sammansatta portföljen förväntas bidra till förändring i linje med strategimålet. Med portfölj menas insatser och andra aktiviteter som genomförs i förhållande till ett strategimål. Bedömningen motiveras med Sidas förändringsteori och de prioriteringar som vägleder insatsportföljen i förhållande till utveckling i kontexten och resultat från insatser.

Bedömning av **portföljens relevans**:

Grön: Portföljen är relevant

Gul: Portföljen är delvis relevant

Röd: Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

1. Förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser...

- 1.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för hållbar förvaltning och nyttjande av gemensamma ekosystemtjänster och naturresurser
1.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för ökad motståndskraft mot klimatförändringar...
1.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi

Mål³Portfölj⁴

2. Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

- 2.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för stärkt demokrati...
2.2 Stärkt kapacitet hos det civila samhället och media att verka för ansvarsutkrävande och respekt för mänskliga rättigheter på regional nivå

3. Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga och utsatta människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

- 3.1 Stärkta förutsättningar för ökad ekonomisk integration och handel
3.2 Förbättrade förutsättningar för produktiva arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor, framförallt för kvinnor och ungdom
3.3 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för hållbara lösningar av flyktingsituationer och migrationsströmmar...

4. Mänsklig säkerhet och frihet från våld)

- 4.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer för fred och försoning
4.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att motverka våldsbejakande extremism
4.3 Ökat inflytande och deltagande av kvinnor och unga processer för fred och försoning

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
3900 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
1559 MSEK

Antal insatser 2018:
122

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Den politiska och ekonomiska kontexten i Afrika förändras ständigt och skiljer sig åt mellan regioner och länder. Avsaknad av fred och säkerhet och utmaningar när det gäller god samhällsstyrning är övergripande problem. Medan vi ser en positiv utveckling på Afrikas horn är ökningen av våldsbejakande extremism i Sahel oroväckande. Den ekonomiska tillväxten är stark i vissa länder men befolkningstillväxten är för stor för att fattigdomen ska minska snabbt. Reformen av Afrikanska Unionen (AU)

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

och de regionala ekonomiska gemenskaperna (RECs) fortgår. Det finns dock fortsatt mycket att önska vad gäller en effektiv och hållbar arkitektur för regionalt samarbete, framför allt hur regionala överenskommelser och normativa ramverk genomförs på landnivå.

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålen delvis går i önskvärd riktning. Den ekonomiska integrationen har fördjupats genom AUs beslut om både fri rörlighet och frihandel inom unionen. Den negativa trenden med grundlagsförändringar för att förlänga sittande statscheferns mandat har dock fortsatt under 2018. MR-situationen är fortsatt allvarig, särskilt i konfliktkontexter och i samband med flykting- och internflyktingkriser.

Sveriges regering har under 2018 fattat beslut om två nya fyraåriga initiativ som inneburit en väsentlig ökning av anslaget inom ramen för denna strategi dvs. 1) 800 miljoner kronor för att bygga resiliens mot klimatförändringar och naturkatastrofer på Afrikas Horn samt 2) 400 miljoner kronor för att stödja arbetet med mänsklig säkerhet och klimatförändringar i Sahelområdet.⁵ Initiativen möjliggör ytterligare insatser i särskilt utsatta områden utöver vad som identifierades i operationaliseringsplanen.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Sverige har en lång erfarenhet av regionalt bistånd i Afrika och har genom en renodlad strategi för regionalt utvecklingssamarbete en tydlig profil och ingång gentemot regionala aktörer. AUs Agenda 2063 och FNs Agenda 2030 är komplementära. Samordnings- och uppföljningsmekanismer för regionalt utvecklingssamarbete saknas dock i huvudsak och givarsamordning är oftast knuten till enskilda regionala aktörer som AU och RECs. Sida deltar i givarsamordningen, mest aktivt för organisationer där samordningen sker i Addis Abeba och där ambassadören är ackrediterad (AU, IGAD). För att öka den svenska engagemanget och givarsamordning kring ECOWAS, SADC and EAC har nya samarbetsrutiner utarbetats med ambassaderna i Nigeria, Sydafrika och Tanzania som förväntas ge avtryck under 2019. Sida verkar sedan länge för mer långsiktig och förutsägbär finansiering för att motverka fragmentering och minska transaktionskostnader. Trenden går dock mot mer öronmärkning och fler projektspecifika stöd. Detta beror dels på givarnas egna agendor, dels på bristande förmåga hos de regionala organisationerna att hantera flexibel finansiering från samordnade givare.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

De två tilläggsbesluten⁵ till den regionala strategin som regeringen fattade under 2018 har bidragit till ett ökat geografiskt fokus och till ökad samordning och samverkan med bilaterala strategier på Afrikas Horn och i Sahel. Resilienssatsningen på Afrikas Horn, där större delen av budget har delegerats för bilateralt stöd till Etiopien, Uganda, Somalia och Kenya, förväntas ge betydande synergier med det regionala stödet till IGADs resiliensinitiativ med fokus på torka (IDRRSI). Under hösten 2018 har en operationalisering av Sahel-initiativet genomförts med täta konsultationer med ambassaderna i Mali och Burkina Faso med hjälp av en heltidsanställd resursperson vid Sidas Afrikaavdelning.

Kartläggningen över möjliga angreppssätt för att stödja genomförandet av Maputo-protokollet har tjänat som utgångspunkt för ökad samordning mellan de båda regionala strategierna i Afrika, liksom den nya globala jämställdhetsstrategin. Genom initiativet för att skapa ett regionalt program kring

⁵ UD2018/01406/AF, UD2018/10039/AF

krympande demokratiskt utrymme, media och MR-försvarare, har koordinering stärkts både med Sida-S och de globala strategierna för civilsamhälle respektive MR och demokrati, och med olika bilaterala strategier i Afrika. Detta förutses fördjupas ytterligare under genomförandet av programmet. Inom stödområdet för sysselsättning med anständiga arbetsvillkor eftersträvas samordning med kollegor som arbetar med tematiskt relevanta bilaterala strategier.

Sammanfattningsvis är bedömningen att det finns många möjligheter att öka synergier och förbättra samarbetet och samordningen med svenska strategier på kontinenten.

2.4 Integrering av perspektiven

Arbetet med att integrera de olika perspektiven har fördjupats under 2018 och har fått genomslag på insatsnivå. Ett tydligt fattigdomsperspektiv med konkreta resultat för de mest utsatta är en utmaning för insatser på regional nivå. Fattigdom och idén att ingen ska lämnas efter är dock en huvudfråga i diskussioner inför nya stöd samt en dialogfråga under pågående samarbeten. Ett område där fattigdomsperspektivet fått genomslag är portföljen för förnyelsebar energi där investeringar i ökad utsträckning sker i utsatta områden som inte är anslutna till elnätet s.k. ”off-grid lösningar”.

Rättighetsperspektivet är väl integrerat i samtliga stödområden. Ett exempel är AUs flaggskeppsprogram inom migration (JLMP) där utgångspunkten för programmet är migranternas rättigheter och hur de bäst kan tillgodoses. Ett annat är stödet genom AfDB för ungdomars sysselsättning så rätten till arbete kan bli reell. Arbetet med Maputo-protokollet⁶ handlar också om rättigheter för kvinnor.

Global Gender Gap Report 2018⁷ drar slutsatsen att det kommer att ta 135 år att uppnå jämställdhet i Afrika söder om Sahara på de fyra områden som rapporten behandlar⁸. Endast två afrikanska länder – Rwanda och Namibia – återfinns bland de mest jämställda. Följaktligen krävs ett intensifierat arbete på området. Rekryteringen av en nationell programhandläggare specialiserad på jämställdhet har starkt bidragit till ett ökat fokus på jämställdhet under året. Målet att 75 % av utbetalda medel skulle ha jämställdhet som huvudsyfte passerades och uppgick till 82 %.

Konfliktperspektivet, i synnerhet konfliktkänslighet som ansats, inkluderas i ökad utsträckning i bedömningar av insatser och i uppföljningen av portföljen i sin helhet. Vi försöker att hantera konflikt- och klimatperspektivet som ett nexus där fokus är på de största riskerna, dvs. konflikt och klimatförändringar, hur dessa relaterar och påverkar människor och samhällen. Syftet är att stärka de utsatta människornas kapacitet till resiliens, dvs. att förebygga och hantera risker med vertyg som kan transformera samhället till ett bättre.

Detta förhållningssätt har förstärkts i arbetet med den särskilda satsningen på resiliens på Afrikas Horn och med Sahel-initiativet. Det senare avser specifikt att bidra till mänsklig säkerhet och dess utmaningar vad gäller klimatförändringar. Planeringen för Sahel-initiativet som inleddes under 2018 ska leda fram till beslut om flera större insatser under 2019. Det innebär att en betydande del av

⁶ Maputo-protokollet, som är ett protokoll till den Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter, trädde i kraft 2005 garanterar omfattande rättigheter för kvinnor, bl.a deltagande i politiska processer, jämställdhet och ett slut på kvinnlig könsstympning.

⁷ http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf

⁸ Economic Participation and Opportunity, Educational Attainment, Health and Survival, and Political Empowerment

resterande utbetalningar under strategiperioden kommer att ha ett integrerat konflikt- och klimatperspektiv.

Integration av miljöperspektivet har något kommit i skymundan av klimatperspektivet. Klimatpåverkan på den afrikanska kontinenten är omfattande och innebär ökad konkurrens om knappa naturresurser som bl.a. leder till konflikter och migration. Klimatförändringar bidrar också till omfattande katastrofer som påverkar människors möjligheter till överlevnad. Arbetet med resiliens, anpassning och begränsningar av klimatpåverkan är därför central för hela strategin.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Den regionala strategin har tidsmässigt kommit halvvägs och under 2018 ledde arbetet med portföljen till att det nu pågår insatser som förväntas ge resultat på samtliga elva målområden. Under året har svenskt stöd till AU bidragit till betydande framsteg inom flera av organisationens ansvarsområden. Bland annat så har tekniskt stöd till organisationen möjliggjort att en jämställdhetsstrategi för 2018–2028⁹ har kunnat antas. Genom samarbetet med Trala¹⁰ har AU fått långsiktigt stöd i processen att ta fram det historiska frihandelsavtalet (African Continental Free Trade Agreement) som lanserades i början av året. Svensk finansiering har också möjliggjort för EISA¹¹ att stödja AU vid samtliga valobservationer som genomfördes under 2018 under AU-mandat. African Forest Forum¹² har tagit fram förslag till en kontinental policy för hållbart skogsbruk vilken förväntas antas vid nästa AU-toppmöte. Genom stöd till UNDPs regionala program för förebyggande av våldsbejakande extremism¹³ fick såväl IGAD som Lake Chad Basin Commission (LCBC) tekniskt stöd för utarbetande av regionala strategier. LCBCs 'Regional Stabilisation, Recovery and Resilience Strategy for Areas Affected by Boko Haram in the Lake Chad Basin Region' antogs även vid AUs ministerkonferens i augusti.

Ambitionen att minska antalet insatser och samtidigt öka avtalade belopp och avtalslängd har genomförts enligt plan. Antalet insatser har minskat medan utbetalat belopp har ökat med drygt 80% under 2018. Den positiva trenden syns också i den genomsnittliga avtalsvolymen som ökat med drygt 15%. Utbetalningsvolymen under strategiperioden har hittills haft en relativ övervikt mot stödområdet för miljö, klimat och energi men fördelningen mellan stödområden som förutsågs i operationaliseringsplanen förväntas uppnås vid strategiperiodens slut. Den något ojämna utbetalningsprofilen beror dels på att vissa resultat, som migration och sysselsättning, är nya inom det regionala utvecklingssamarbetet med en portfölj under uppbyggnad, samt att konsolideringen av portföljen med hjälp av s.k. "basket funds" har tagit längre tid än planerat.

⁹ AU Strategy for Gender Equality and Women's Empowerment 2018-2028

¹⁰ Trade Law Centre in Africa

¹¹ Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa

¹² 510000123, African Forest Forum, 2014-2019

¹³ 51030090 UNDP 2016-2021 Preventing and Responding to Violent Extremism in Africa

3.1 Stödområde 1 Förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser, minskad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

3.1.1. Mål 1.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för hållbar förvaltning och nyttjande av gemensamma ekosystemtjänster och naturresurser

Strategimål

Naturtillgångar och naturresurshantering har stor betydelse för Afrikas ekonomiska utveckling och stabilitet. De är källan till en stor andel av kontinentens export och en faktor i flertalet konflikter.¹⁴ Förbättrad förvaltning och transparent beslutsfattande är en förutsättning för inkluderande tillväxt och för genomförandet av Agenda 2063. Regionala organisationer och samarbeten spelar en viktig roll för ökad hållbarhet i utnyttjande och förvaltning av naturresurser, särskilt tillgångar som delas mellan två eller flera länder som vattendrag eller rörliga fiskebestånd. Den generella utvecklingstrenden kontinentalt och subregionalt är positiv med ökad aktivitet kring den blåa ekonomin¹⁵ och arbete kring ett aktualiserat ramverk för AUs skogsbrukspolicy. Inom gränsöverskridande vattenresurshantering ses positiva nyheter från Västafrika med ett utökat mandat för mellanstatlig hantering av frågor kring Manu-floden¹⁶ och med en gemensam mekanism för att dela och lagra hydrologisk data inom ECOWAS¹⁷. Vid förvaltning av tillgångar som mineraler och skog finns ofta en samsyn på regional nivå men svårigheter uppstår när beslut ska verkställas och resurser fördelas på nationell nivå. Ett exempel på oenighet som kan uppstå även på regional nivå är utbyggnaden av infrastruktur utmed Blå Nilen som inneburit att Nilensamarbetet¹⁸ har påverkats negativt och frågan har fortsatt vara problematisk under 2018.

Portfölj

Utvecklingen av portföljen inom naturresursförvaltning följer planerna och bedöms vara relevant för att uppnå strategimålen. Under 2018 utökades portföljen med en större insats inom marin miljö och fiskeriförvaltning för att underlätta samarbetet mellan regionala organisationer verksamma inom de två områdena som ofta hanteras i separata processer¹⁹. Det finns nu stöd inom samtliga tre naturresursområden (skog, vatten, fiske). Flera större stöd och utbetalningar har kunnat genomföras än planerat. Den nya fasen av samarbetet inom vattenresursförvaltning i Västafrika som planeras med IUCN som avtalspart²⁰ får mer fokus på konfliktförebyggande och aktiviteter förutses i konfliktområden som Nigerdeltat, Tchadsjö-regionen etc. Direkt stöd till regionala aktörer har fortsatt och ett nytt stöd för att bygga kapacitet hos African Ministers' Council on Water (AMCOW) har avtalats. Fokus inom naturresursportföljen kommer framöver att ligga mer på dialog och uppföljning.

¹⁴ African Governance Report V "Natural Resources Governance and Domestic Revenue Mobilization for Structural Transformation, UNECA, 2018.

¹⁵ SADEC, blue economy, 24th session of Intergovernmental Committee of Experts of Southern Africa

¹⁶ Manu river Union

¹⁷ ECOWAS Water Observatory

¹⁸ Nile Basin Initiative

¹⁹ 10980, FAO/UNEP, Partnership for Marine Coastal Governance and Fisheries, 2018-2023

²⁰ IUCN, PREE-PACO

3.1.2. Mål 1.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer till att stärka resiliens mot klimatförändringar och naturkatastrofer, inklusive kapacitet för livsmedelstrygghet

Strategimål

Regionala organisationer och institutioner är aktiva och har höga ambitioner inom klimatområdet. Riskerna med klimatförändringar ses som ett av de större hoten för den långsiktiga utvecklingen på kontinenten och Parisavtalet (PA) med dess NDC-process (National Determined Contribution) är central för planering och finansiering av klimatanpassningsinsatser. Totalt har 54 länder afrikanska länder skrivit under PA och vid slutet av 2018 hade 50 av dessa ratificerat avtalet²¹. Många afrikanska länder har valt att även inkludera klimatanpassning i sina NDC. Nationella åtagandena behöver dock integreras i utvecklingsplaner och få nödvändig finansiering. Plattformen för samordning av NDC-processen på kontinenten som leds av AfDB i samarbete med bl.a. AU och UNECA som förväntas bidra till ökat informationsutbyte mellan länder och synergieffekter med investeringar i ClimDev Special Fund.²² Fonden ska bidra till att bygga regional kapacitet för klimatdata samt att finansiera innovativa klimatanpassningsprogram. Svårigheterna för afrikanska länder att få tillgång till klimatfinansiering anses som en av de största utmaningarna givet de mycket stora behoven.²³ Både AU och RECs arbetar för att underlätta medlemsländers kontakter med globala aktörer som GCF och GEF²⁴. Under 2018 har riskerna för ökade konflikter som klimatförändring och vad det kan medföra diskuterats vid flera tillfällen i AUs råd för fred och säkerhet²⁵. Den regionala satsningen på mänsklig säkerhet i Sahel-området förväntas bidra till klimatinvesteringar i gränsområden och stöd till regionala aktörer.

Portfölj

Likt naturresursportföljen så har utvecklingen för klimat och resiliens följt planen och bedöms fortsatt vara relevant för att uppnå strategimålet. Stödet till AfDBs CDSF utökades med 30 MSEK eftersom fondens investeringar bedöms vara mycket relevanta för det regionala klimatarbetet. AfDB har byggt upp ett sekretariat som nu har god kapacitet att handlägga ytterligare projekt. En stor del av utbetalande medel som allokerats mot klimat- och resiliensmålet härrör från insatser med ett annat huvudfokus men som även omfattar specifika klimatkomponenter²⁶ - en indikation på att arbetet med klimatintegrering går framåt.

Regeringens särskilda satsningar för resiliens på Afrikas Horn samt Sahel-satsningen med fokus på klimat och konflikt har påverkat volymen för den regionala klimat- och resiliensportföljen betydligt. Eftersom tilläggsbeslutet fattades under 2018 så har tonvikten legat på planering av samarbeten i enlighet med de strategiska målen. Under slutet av året realiserades dock resilienssatsningen på Afrikas Horn med utbetalningar i de bilaterala fönsterna som hanterats av Etiopien, Kenya och Somalia samt en komponent via MSB. Därtill gavs stöd till IGAD för samordning av IDRRSI.

²¹ UNFCCC

²² 51030015, AfDB, ClimDev Special Fund (CDSF),

²³ IPCC, Special Report: Global Warming of 1.5 °C, 2018

²⁴ Green Climate Fund, Global Environment Fund

²⁵ Statement of the 828th meeting of AU's council for Peace and Security

²⁶ T.ex. 10629, CIWA, 218-2026 och 10980, FAO/UNEP, Partnership for Marine Coastal Governance and Fisheries, 2018-2023

IDDRSI ska förbygga kriser relaterade till torka i medlemsländerna och är uppbyggt kring bilaterala investeringar i medlemsländerna som samordnas av ett regionalt program. IDDRSI ses som ett ramverk även för den svenska resilienssatsningen och totalt utbetalades 227 MSEK under 2018.²⁷ Med dessa medel har bl.a IDDRSI kunnat fortsätta sin samordnande roll, angelägna skogsprojekt i Etiopien har genomförts och flyktingmottagandet i Uganda via CRRF²⁸ förbättrats.

3.1.3 Mål 1.3 Ökad produktion av och tillgång till förnybar energi

Strategimål

Över 200 miljoner människor i Afrika söder om Sahara har fått tillgång till el sedan 2000. Cirka 26 miljoner nya elanslutningar etableras per år. Denna tillväxttakt är dock långsammare än befolkningstillväxten under samma period. Enligt Internationella Energiorganet förväntas 700 miljoner människor i Afrika söder om Sahara, framförallt på landsbygden, sakna tillgång till el 2040²⁹, trots en ökning av tillgången från 23 % år 2000 till 43 % 2017. Ansträngningarna har också varit ojämn och cirka 60% av de framsteg som ses sedan 2011 koncentrerades till endast fyra länder (Kenya, Etiopien, Tanzania och Nigeria). Bland Sida-stödda länder varierar tillgången till el från 1% i Sydsudan till 73% i Kenya.³⁰ Cirka 10 miljoner små- och medelstora företag har ingen tillgång till el. Afrika söder om Sahara har världens största andel förnybar el i sin energimix och trots att kol fortfarande är en viktig energikälla, växer vattenkraft, geotermisk energi, sol och vind väsentligt. Framförallt sol- och vindenergi är

Organisation	Title	2018
Ethiopia		
UNDP	Inst. Strength. Forest Sector Development	71 000
FARM AFRICA	Integrated approach , G4F and N4D	41 900
UNICEF	Social Protection	32 000
WFP	From Humanitarian Assistance to Resilience	10 000
UN-Habitat	Promote Sustainable cities	7 100
Total Ethiopia		162 000
Somalia		
FAO	Building Resilience in Middle Shabelle ("BRiMS")	30 000
Total Somalia		30 000
Kenya		
WFP	Capacity strengthening for DRR and resilience	10 000
Total Kenya		10 000
Regionalt		
MSB	MSB Africa resilience	10 000
IGAD/IDDRSI	Institutional Support to IDDRSI PCU	15 000
Total Regional		25 000
²⁷ Total		227 000

²⁷ Comprehensive Refugee Response Framework

²⁹ World Energy Outlook 2018 Executive Summary, OECD/IEA 2018

³⁰ Som 17%, Moz 28%, Tan 33%, Zam 34%, Zim 34%, Eth 45%

konkurrenskraftig i pris. Även små insatser för tillgången till el skulle kunna ge stora bidrag till den ekonomiska produktionen.³¹

Genom att förbinda de relativt begränsade elsystemen i olika länder ökar energisäkerheten och sänker kostnaderna för elförsörjning då investeringar i ny generation kan undvikas. Det beräknas att en fullt utbyggd regional elhandel i SAPP (Southern African Power Pool) skulle kunna spara regionen 1.1 miljarder dollar årligen i energikostnader. När Etiopiens elnät är anslutet till Kenya och Tanzania beräknas det öka tillgången till utländsk valuta i Etiopien med 25 %³². I östra Afrika pågår utbyggnad av transmissionsnät som förbinder Etiopien med Kenya och Tanzania och vidare till Zambia. I länderna kring Victoriasjön byggs ett antal mellanstatliga anslutningar.

Portfölj

Den regionala energiportföljen bidrar till att angripa ett antal av de grundläggande hinder som står i vägen för att uppnå strategimålet. Det gäller hinder relaterade till stärkt regional integration av kraftmarknaderna i regionen vilket historiskt varit en viktig del av Sidas regionala energisektorstöd.³³ Under 2018 har portföljen växt med ett antal insatser som angriper hinder relaterade till brist på projekt som kan finansieras och en begränsad tillgång till kapital för investeringar i förnybar energi varav vissa redan börjat visa goda resultat.³⁴ Den regionala energiportföljen innefattar också en insats som syftar till att stärka policyramverk och standarder till stöd för en växande marknad för energieffektivisering.³⁵

3.2 Stödområde 2 Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

3.2.1 Mål 2.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för stärkt demokrati och rättsstatens principer, jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter, med fokus på kvinnors och barns rättigheter

Strategimål

Under 2018 noteras framsteg såväl som negativ utveckling vad gäller demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet i regionen. Fredliga maktskiften har skett i ett antal länder, medan trenden med grundlagsförändringar för att förlänga sittande statscheferns mandat fortsätter. Det finns samtidigt exempel där, tvärtom, tidsbegränsningar införs både för statschefer och parlamentariker (Benin, Senegal). Progressiva ramverk i form av internationella, regionala och sub-regionala konventioner och fördrag genomförs bristfälligt på nationell nivå. Vad gäller de regionala institutionernas kapacitet och framsteg respektive utmaningar under 2018, så fortsätter reformarbetet inom AU i syfte att stärka effektivitet, egenfinansiering och samordning om än i långsamt takt. Frågan om arbetsfördelning och samordning med och mellan RECs kvarstår och konkurrens och överlappande initiativ fortsätter.

³¹ Energy Access Outlook 2017, Chapter 4 on energizing development in Sub-Saharan Africa, International Energy Agency

³² World Bank appraisal document for Advancing Regional Energy Projects in sub-Saharan Africa.

³³ Insatser inkluderar 51050107, AREP-MDTF och 51050055, SAPP där avtal är förlängt till 2019

³⁴ 51050098 AECF / REACT - Regional komponent, 10680. PFAN, 11016, Trine Crowdfunding, 12866, Garanti Lendahand Crowdfunding

³⁵ 12294, UNIDO - EELAA - 2018

Under året har civilsamhällesaktörer pekat på risker att AU-reformprocessen medför begränsade mandat och försvagad självständighet för de regionala MR-institutionerna. Medlemsstater trycker på för att organ som MR-kommissionen i Banjul och African Child Committee inte ska ha behörighet att utfärda domslut, utan enbart ägna sig åt kunskapsspridning och att främja mänskliga rättigheter. Detta kan i förlängningen leda till att möjligheter för individer att få sina fall prövade begränsas. Bland framstegen under 2018 räknas AUs antagande av en ny tioårig jämställdhetsstrategi.³⁶ Andra positiva steg framåt under 2018 var att MR-domstolen (African Court on Human and Peoples' Rights) för första gången refererade till Maputoprotokollet³⁷ i ett domslut. Detta avsåg Mali vars familjelagstiftning befanns bryta mot Maputoprotokollet vad gäller minimiålder för äktenskap, kvinnors arvsrättigheter respektive samtycke till äktenskap. Trenden med ökad effektivitet hos regionala och sub-regionala MR-institutioner och juridiska organ har stärkts under 2018.³⁸

Portfölj

Portföljens sammansättning bedöms som relevant och svarar upp mot strategins mål. Direkt, men i första hand indirekt, där stöd ges till en bred krets av regionala och sub-regionala institutioner med centrala positioner för att främja mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i Afrika. Därtill stöds civilsamhällesaktörer som dels arbetar med tekniskt stöd, dels med påverkansarbete. Jämställdhet är främst ett tvärgående perspektiv i portföljen. Det återstår att komplettera portföljen med ett program som har jämställdhet som huvudsyfte. Inriktningen kommer att vara ”kvinnors politiska deltagande”. I portföljen läggs stor vikt vid genomförande av regionalt överenskommen policy, samt kapacitetsstärkande av regionala mellanstatliga organ såväl som civilsamhällesaktörer.

Sida har fortsatt att indirekt stödja AUs valrelaterade verksamhet genom EISA.³⁹ EISA har stött alla AUs valobservationsmissioner och bidragit till ökad professionalisering av AUs verksamhet på området. Programstöd till EISA har också bidragit till stärkt förmåga hos några RECs i deras valobservationer. Detta omfattar även införande av ny teknik för att förbättra datahanteringen samt ett mer långsiktigt förhållningssätt där stöd och uppföljning sker över en längre period och inte enbart i direkt anslutning till valdagen.

Raoul Wallenberginstitutet⁴⁰ har under året arbetat utifrån en extern utvärdering av tidigare programfas med planering av ny programperiod där afrikanska CSOs ska ha en mer central roll i genomförandet. Fokus ska fortsatt vara att stärka kapaciteten hos regionala och sub-regionala rätts-MR-institutioner och organ.

Genom stöd till ett konsortium av internationella och panafrikanska barnrättsorganisationer⁴¹ har 3000 medlemmar i fredsbevarande styrkor utbildats i skydd för barn i väpnad konflikt. Svenskt stöd till att

³⁶ AU Strategy for Gender Equality and Women's Empowerment 2018-2028

³⁷ APDF & IHRDA v. Republic of Mali, 2018, African Court of Human and Peoples' Rights, Dr. Scholastica Omondi and others, Breathing Life into the Maputo Protocol, EQUALITY NOW, Nairobi, 2018 P. 40-42

³⁸ Det sammantagna antalet beslut ökade från 50 under 2016 till 77 under 2018.

³⁹ 51000155 EISA Africa Democracy Strengthening Programme III, 2014-2018

⁴⁰ 11531, RWI Human Rights Basked Inception, 2017-2018

⁴¹ 51030097, Save the Children Child Protection II, 2017-2019

stärka AUs Barnrättskommitté⁴² har lett till goda resultat. Denna kommitté har ingen backlog vad gäller hantering av individuella ärenden och utlåtandena håller hög kvalitet.

Genom stöd till OHCHR⁴³ bidrog Sverige till högtidlighållandet av Maputo-protokollets femton-årsdag, inklusive högnivåkonsultationer med resultat att bl.a. Tunisien och Sydafrika lyfte tidigare reservationer. Generellt noteras ökat engagemang från medlemsstater. Kapaciteten att arbeta med jämställdhet i hela strategiportföljen har ökat under 2018 tack vare en jämställdhetsspecialist i sektionen som arbetar med alla tematiska områden.

3.2.2 Mål 2.2 Stärkt kapacitet hos det civila samhället och media att verka för ansvarsutkrävande och respekt för mänskliga rättigheter på regional nivå

Strategimål

Vad gäller fri- och rättigheter är den övergripande bilden att Afrika söder om Sahara jämförelsevis ligger på en låg nivå och att utvecklingen gått bakåt i exempelvis Tanzania och Togo, medan positiv utveckling noteras bl.a. i Guinea, Gambia och i Etiopien. I Etiopien antogs en ny och betydligt mer liberal NGO-lagstiftning under året, som förväntas ha positiva effekter, även regionalt.

Åtgärder från regeringshåll för att på olika sätt krympa det demokratiska utrymmet har fortsatt under 2018. Sådana initiativ har skett, enligt The International Center for Not-for-Profit-Law⁴⁴ i nästan hälften av de afrikanska staterna. Metoderna omfattar lagstiftning såväl som direkta attacker på aktivister och organisationer, inte minst sådana som arbetar med landrättigheter, miljö, kvinnors och HBTQ-personers rättigheter.

Afrika söder om Sahara är fortfarande den region som ligger i botten på Transparency International's (TI) korruptionsindex⁴⁵. Stora skillnader finns och totalitära regimer samt svaga institutioner i flera länder bidrar till höga korruptionsnivåer. Under 2018 noteras framsteg i Elfenbenskusten och Senegal, medan Republiken Kongo, Burundi, Liberia och Ghana bedöms ha backat, enligt TI:s index. Det finns däremot förväntningar om framsteg i Sydafrika och Kenya. I båda dessa länder noteras starkt folkligt engagemang mot korruption. Kopplat till antikorruption och transparens, så har afrikanska staters ökande skuldsättning, liksom skatteflykt och skattepolicy och hantering av naturresursutvinning blivit föremål för initiativ av både multinationella aktörer och civilsamhällesaktörer. Dessa områden motsvarar möjligheter och risker för att afrikanska stater säkrar eller förlorar resurser för att finansiera nationella utvecklingsplaner. Regionala eller sub-regionala policyramverk och samarbetsinitiativ finns, men nationell implementering är svag.

Civilsamhällesaktörer och inte minst kvinnorrättsorganisationer upplever minskat stöd och risken för vikande kapacitet är därmed uppenbar. Utländska givare tenderar att fokusera på specifika frågor och processer, t.ex. valprocesser, och mindre på att bygga långsiktig kapacitet.

⁴² 51030093, African Child Charter Project, 2018-2020

⁴³ 12689, OHCHR, for 15 Years of Maputo Protocol Event, 2018

⁴⁴ Notes from meeting, Feb 25, 2019

⁴⁵ <https://www.transparency.org/news/feature/cpi2018-subsaharan-africa-regional-analysis>, visited on 11 March 2019

Portfölj

Genomförandet ligger i linje med planeringen. Portföljen är fortfarande föremål för komplettering på området demokratiskt utrymme/media och människorättsförsvarare. Utifrån kartläggningsarbete under 2018 har planen på ett regionalt civilsamhällesprogram med människorättsförsvarare- och mediekomponenter tagits vidare för start under 2019. Paraplyorganisationen Civicus kommer att vara koordinerande partner och inledde under året en planeringsprocess med några av sina medlemmar samt med Civil Rights Defenders and Fojo. Initiativet samordnas med det stöd som Civicus har från den globala civilsamhällesstrategin och följs med intresse också från flera ambassader på kontinenten.

Avtal har tecknats med Diakonia för ett regionalt program kring skatteflykt, afrikanska staters ökande skuldsättning och transparens inom naturresursutvinning,⁴⁶ i syfte att främja nationellt genomförande av regionala ramverk bl.a. genom stärkt påverkansarbete. Programmet har Afrodad, Transparency International Kenya och Tax Justice Network Africa som huvudsakliga genomförare.

Sidas mångåriga stöd till Afrobarometern⁴⁷ förnyades och utökades under året och detta möjliggjorde slutförande av en sjunde omgång undersökningar i 35 länder. Denna ger tillgång till data kring människors uppfattning om samhällsstyrning, demokratiutveckling, möjligheter till inflytande, jämställdhet, minoriteters rättigheter och många andra frågor.

AFROSAI-E - paraplyorganisationen för riksrevisionsorgan i engelsk- och portugisiskspråkiga länder - beviljades utökad stöd 2018–2019⁴⁸ utifrån att efterfrågan på deras stöd från medlemmarna ökade. AFROSAI-Es arbete har stärkt kapacitet och kvalitet i riksrevisionernas arbete och är en jämförelsevis mycket stark regional aktör på området.

För att möta behov av förutsägbar och flexibel finansiering väljer Sida i första hand kärnstöd till civilsamhällesorganisationer. Programmet som planeras med Civicus kommer att bidra till att möta vikande stöd för civilsamhällesaktörer på olika nivåer och ska ha en bred ansats, som ger aktörerna utrymme att arbeta med sina egna prioriteringar.

3.3 Stödområde 3 Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga och utsatta människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

3.3.1 Mål 3.1 Stärkta förutsättningar för ökad ekonomisk integration och handel

Strategimål

Den ekonomiska integrationen i Afrika tenderar att gå framåt på vissa områden samtidigt som nya utmaningar finns inom andra. I mars 2018 lanserades African Continental Free Trade Agreement (AfCFTA). Avtalet har hittills skrivits under av 52 länder och ratificeras av allt fler. AfCFTA är ett modernt frihandelsavtal som omfattande varor och tjänster, investeringar, immaterialrätt, konkurrens och harmonisering av regelverk. Det sätter handel och regional integration högt på den politiska agendan och kan potentiellt bli ett viktigt verktyg för ökad regional handel och ekonomisk utveckling. Afrikas andel i världshandeln är enbart cirka 3 procent, dominerad av råvaruexport och deltagandet i

⁴⁶ r 10990, Diakonia Economic Justice Program 0018-2021

⁴⁷ 51030069, Afrobarometer, 2018-2022

⁴⁸ 51030066, AFROSAI-E, 2016-2019

globala värdekedjor är fortsatt lågt. Afrikas intra-regionala handel ligger efter andra regioners med cirka 15 procent av den totala handeln. EAC är den snabbast växande regionen i Afrika söder om Sahara med en i genomsnitt dubbelt så hög tillväxt (6 procent) 2013–2018 jämfört med resterande Afrika. Världsbanksstatistik visar dock att EACs ranking vad gäller ”Ease of trading across borders” har försämrats mellan 2016 och 2018.⁴⁹ Tendenser till protektionism som riskerar att underminera regionala åtaganden kan skönjas, exempelvis i form av nationella kampanjer som stödjer konsumtion av nationella produkter. Handelskonflikter mellan bl.a. Tanzania och Kenya är också negativa tecken. Ett positivt steg drivet av AfCFTA och WTOs handelsproceduravtal är EACs beslut att aktivt arbeta för förbättrade handelsprocedurer och icke-tariffära handelshinder.⁵⁰

Portfölj

Portföljutvecklingen sker i linje med planen och bygger på behov och efterfrågan i regionen. Fokusområden är handelspolitisk kapacitetsstärkande, tillgång till studier, dialog, handelsprocedurer genom stöd till tulladministration och gränskontrollmyndigheter, implementering av WTOs handelsproceduravtal, samt handel och jordbruk med fokus på livsmedelstrygghet. Huvudsakligt geografiskt fokus är EAC och dess grannländer med vissa aktiviteter i västra och södra Afrika.

En utvärdering 2018 av Trade Policy Training Centre in Africa (trapca) bekräftade att trapca erbjuder efterfrågad undervisning på hög akademisk nivå tack vare samarbetet med Lunds universitet. Stödet är dock kostsamt och ineffektivt med nuvarande management- och organisationsstruktur. Sida har länge påtalat vikten av att skära ner kostnaderna och bredda inkomstkällorna då Sidafinansiering är fortsatt avgörande. Trade Law Centre in Africa (Tralac) bidrar med värdefull information och handelspolitisk analys, inte minst till RECs. De har också varit en partner till AU i samband med AfCFTA-processen. Stödet till tullmoderniseringsprogrammet World Customs Organisation (WCO), avslutat i december 2018, har bidragit till förväntade resultat i form av tulladministrationer i EAC, ECOWAS och SACU (South African Customs Union) som nu är bättre rustade för regional integration och bättre handelsprocedurer. En utvärdering av stödet till Eastern Africa Grain Council (EAGC) visade på goda resultat, bl.a. genom att bidra till minskade exportförbud och uppbyggnad av ett strukturerat system för spannmålshandel.

3.3.2 Mål 3.2 Förbättrade förutsättningar för produktiva arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor, framförallt för kvinnor och ungdomar

Strategimål

Senaste decenniernas ekonomiska tillväxt i Afrika har inte lett till proportionerligt ökad sysselsättning. Rådande arbetslöshet och undersysselsättning med omfattande och eskalerande arbetsmigration som följd är därför fortsatta utmaningar. Afrikanska aktörers och nationella regeringars uppmärksamhet kring sysselsättningsproblematiken har ökat men genomförandet av nödvändiga politiska åtgärder är alltför otillräckligt. Stärkt regionalt samarbete på policy- och regeringsnivå är avgörande och måste avspeglas i genomförandet av en sysselsättningsfrämjande nationell politik.

⁴⁹ World Bank Doing Business 2019 East African Communities

⁵⁰ UNCTAD 2018, <https://unctad.org/en/pages/newsdetails.aspx?OriginalVersionID=1962>

Afrikas arbetsföra befolkning förväntas vara nära 40 procent större år 2030.⁵¹ Med nuvarande trend kommer endast hälften av arbetskraften att hitta anställning, huvuddelen i den informella sektorn, med nära 100 miljoner arbetslösa ungdomar som följd. Informella småföretag har huvudsakligen absorberat den växande arbetskraften men erbjuder osäkra arbetstillfällen med låga löner. För att komma tillrätta med den omfattande ekonomiska fattigdomen måste därför de jobb som skapas vara produktiva, dvs. generera inkomster som är tillräckliga för arbetstagaren och anhörigas försörjning. Samtidigt med en strävan att uppmuntra informella företag att bli formella måste utsatta arbetstagare skyddas utan att en alltför rigid arbetsmarknad skapas.

Små- och medelstora företag har haft begränsade möjligheter att växa vilket i kombination med låg överlevnad har kvävt tillverkningsindustrin. Afrikanska ekonomier har avindustrialiserats för tidigt och omfördelning av arbetskraft till tjänstesektorn har bidragit till tillverkningsföretagens begränsade tillväxt. Strukturuomvandling behöver främjas genom stadig och snabb industrialisering med omflyttning av arbetskraften från låg- till högproduktivitetssektorer. Inrättandet av ett regionalt integrationsramverk, för att undvika oavsiktlig konkurrens mellan grannländer samt för att skapa en kritisk massa av kompetent arbetskraft, har lett till att regionala industrizoner förslagits.

Portfölj

En portföljutveckling med målet att bidra till *förbättrade förutsättningar för produktiva arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor, framförallt för kvinnor och ungdomar* pågår i linje med strategin. Som svar på rekommendationer i en kartlägningsstudie⁵² fattades 2018 beslut om att bidra till genomförandet av Afrikanska utvecklingsbankens (AfDB) strategi för ökad ungdomssysselsättning⁵³ via stöd till en givargemensam fond.⁵⁴ Denna förväntas bidra till högre sysselsättning då den främjar hållbart ungdomsföretagande via bland annat företagsutvecklingstjänster, ökad tillgång till finansiering samt genom dialog och påverkansarbete för ett förbättrat företagsklimat för små- och medelstora företag. Under 2019 kommer avtal att tecknas till stöd för 55 000 fattiga kvinnors och ungdomars ökade inkomster och förbättrade marknadstillträde genom främjandet av en miljömässigt och ekonomiskt hållbar bomullsproduktion i södra Afrika.⁵⁵ Vidare planeras stöd till två insatser som syftar till stärkt policy/reglering till förmån för gynnsammare företagsklimat⁵⁶ respektive bättre arbetsvillkor, stärkt kapacitet för social dialog, ökad jämställdhet och kvinnors rättigheter på arbetsmarknaden.⁵⁷ Ett garantistöd till AfDBs privatsektorfacilitet för att generera ökad utlåning till privatsektorprojekt i

⁵¹ African Development Bank: African Economic Outlook 2019

⁵² Mapping Study on Productive Employment with Decent Working Conditions within Swedish Bilateral and Regional Development Cooperation Strategies in Sub-Saharan Africa (insatsnr. 12047).

⁵³ Jobs for Youth in Africa Strategy (2016-2025) har som mål att skapa 25 milj. jobb och stärka kompetensen hos ytterligare 50 milj. unga för bättre arbetsmarknadstillträde.

⁵⁴ Sidas stöd till Youth Entrepreneurship and Innovation Multi Donor Trust Fund (YEI MDTF) uppgår till 75 milj. kronor 2019-2022 (insatsnr. 10966). Fonden erhåller för närvarande ekonomiskt stöd även från Norge, Danmark, Italien och Nederländerna.

⁵⁵ Sustainable Cotton for Women and Youth Empowerment (insatsnr. 12902). Planerat projektstöd om totalt cirka 40 milj. kronor i två faser 2019-2022. We Effect i samarbete med fyra bomullsodlareorganisationer i SADC.

⁵⁶ Financial Sector Deepening Africa – FSDA (insatsnr. 10965). Planerat stöd i två projektfaser 2019-2022.

⁵⁷ ILO i samarbete med EAC avser ett nytt program för anständiga arbetsvillkor med svenskt stöd i två faser 2019-2022 (insatsnr. 13165).

låginkomstländer och fragila stater, med förväntade positiva sysselsättningseffekter som följd förbereds också.⁵⁸

3.3.3 Mål 3.3 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att verka för hållbara lösningar av flyktingsituationer och migrationsströmmar samt tillvarata de positiva effekterna av migration

Strategimål

Bristande socio-ekonomiska möjligheter, svaga styrningsstrukturer, politisk instabilitet, korruption, konflikter, terrorism och klimatförändringar är de främsta orsakerna till ökad migration inom och från den afrikanska kontinenten. Under senare år har migration och relaterade problem uppmärksamats såväl i Afrika som globalt. Bristen på pålitlig och kvalitativ migrationsdata hämmar utvecklingen av en hållbar migrationspolitik. FN-ledda mellanstatliga förhandlingar och diskussioner om migration under 2018 ledde fram till antagandet av en *Global Compact* för säker, ordnad och regelbunden migration⁵⁹ och en *Global Compact* om flyktingars situation.⁶⁰ AU förhandlade fram gemensamma afrikanska ståndpunkter. AUs statschefer undertecknade i januari 2018 protokollet om fri rörlighet. Medan 33 av AUs medlemsstater har antagit protokollet har endast Rwanda ratificerat det. Ratificering av minst 15 AU-medlemsstater krävs för att det ska träda i kraft. En annan positiv utveckling är att allt fler afrikanska länder erbjuder afrikanska medborgare visum vid ankomst. 2018 erbjuder 25 procent av länderna visumfritt tillträde vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med året innan. För att säkerställa bättre policyutveckling och komma tillrätta med arbetskraftsmigrationen har ansträngningar gjorts för att förbättra tillgängligheten av statistik. AUs statistikavdelning har under 2018 samlat in uppgifter från 44 länder för den andra upplagan av den afrikanska arbetsstatistikrapporten.

Portfölj

Portföljutveckling sker i linje med planerna. Baserat på partnerkartläggningar och bedömningar 2017 har fyra projektförslag bedömts och beslutats. Ett avser stöd till AUs flaggskeppsprogram Joint Labour Migration Program (JLMP)⁶¹ som genomförs av IOM och ILO i samarbete med ECOWAS, SADC och EAC. Vidare har beslut fattats om stöd för att stärka AUs förmåga att hantera genomförandet av JLMP genom rekrytering av en projektkoordinator.⁶² Sida har under 2018 också stött ett symposium organiserat av IOM i syfte att underlätta arbetsmigranternas rörlighet till och från Afrika vilket resulterat i en färdplan för respektive REC. En kapacitetsbedömning av fyra RECs har genomförts av Statistiska centralbyrån i samarbete med StatAfric vilket resulterat i ett kapacitetsutvecklingsprojekt kring migrationsstatistik.⁶³ Som en del av ett initiativ för att främja de positiva aspekterna av migration arbetar UNCDF med att ta fram ett treårigt projektförslag⁶⁴ som, i samarbete med African Institute for Remittance (AIR), syftar till att komma till rätta med de höga remitteringskostnaderna på kontinenten.

⁵⁸ Insatsnr. 11558 med möjligt additionellt bidrag till en garantisubvention.

⁵⁹ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/73/195

⁶⁰ <https://www.unhcr.org/events/conferences/5b3295167/official-version-final-draft-global-compact-refugees.html>

⁶¹ 10946,. Sidas finansiella bidrag uppgår till 79 milj. kronor 2018-2021.

⁶² 12141, uppgående till 2 milj. kronor.

⁶³ 11988, Capacity Development in Migration Statistics 2019-2021, totalt 54 milj. kronor.

⁶⁴ 11792, Planerat stöd från Sida förväntas uppgå till cirka 45 milj. kronor under en treårsperiod

3.4 Stödområde 4 Mänsklig säkerhet och frihet från våld

3.4.1 Mål 4.1 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer för fred och försoning

Strategimål

Den institutionella kapaciteten för tidig varning, medling, konflikthantering och fredsbyggande bedöms överlag som fortsatt låg, dels på grund av varierande grad av teknisk kapacitet, dels p.g.a. politiserade processer inom AU, IGAD och ECOWAS, även om alla organisationer genomförde insatser i varierande grad. IGAD fokuserade på fredsprocessen i Sydsudan och fredsavtalet R-ARCSS. AU arbetade med fredsprocessen i CAR men avstod från att ta en mer aktiv roll i Burundi eller i den turbulenta processen i DR Kongo inför och efter presidentvalet.

Under året genomfördes ett flertal kartläggningar av stöd till AU, samt utvärderingar av JFA/JPA. Då AUs strategi 2013–2017 löpt ut och Medium-Term Plan 2018–2023 inte genomfördes av AU har inga givargemensamma finansieringsmekanismer kunnat utarbetats fullt ut av de konsulter som anställts av tyska GIZ och KfW

Portfölj

Överlag hade både IGAD och AU fortsatt svårt att hantera medel på ett korrekt sätt och utnyttja redan utbetalda medel. Därför blir former för indirekt stöd viktigare och i slutet av året undersöktes möjligheter att utöka pågående stöd till partners som bidrar med teknisk kapacitet och expertis till de regionala organisationerna.

AUs Fred- och säkerhetsavdelning fick fortsatt svenskt stöd genom de två olika gemensamma fonderna (Joint Financing Arrangements), dvs. Lönefonden⁶⁵ respektive fonden för AUs sambandskontor⁶⁶ på kontinenten. Dessa två fonder förväntas ersättas av en enda fond till stöd för PSDs implementering av APSA (African Peace and Security Architecture) från slutet av 2019/början av 2020. Uppföljningsresor till sambandskontoret i Kinshasa (februari) och Bangui (augusti) visade att dessa två kontor varit viktiga aktörer. I Kinshasa var AUs representant en av få med direkt tillträde till presidenten under en instabil tid inför valet som genomfördes i december 2018.

Genom ett övergångsstöd direkt till IGAD under år 2017–18⁶⁷ rapporterade organisationen flera viktiga framsteg, inklusive validering på ministernivå av en policy för informell gränshandel och hantering av gränser, som antogs vid IGADs Ministerrådsmöte. Eftersom IGAD tidigare bedömts ha alltför låg kapacitet att hantera direkt stöd på ett korrekt sätt, ingick Sida ett avtal om finansiering genom EU-fonden för stöd till IGADs fred- och säkerhetsavdelning.⁶⁸ I samarbete med Life and Peace Institute (LPI)⁶⁹ deltog IGAD i ett gemensamt initiativ tillsammans med andra regionala organisationer i en diskussion om hantering av säkerhet för informell gränsöverskridande handel som är ett kritisk politiskt dilemma i regionen.

⁶⁵ 10984 AUC 2018 JFA Salary Fund for P&S Staff, 11 MSEK

⁶⁶ 51030050AUC JFA AU LO:s 2016-2019 AU Liaison Offices (8 MSEK 2018)

⁶⁷ 10612 IGAD 2017 Bridging Support

⁶⁸ 10996 IGAD 2018-2022 IPPSHAR

⁶⁹ 10373 Life and Peace Institute 2017-2020 Horn of Africa Programme

Genom kärnstödet till West African Network for Peacebuilding (WANEP)⁷⁰ bidrog organisationen med tekniskt stöd åt ECOWAS, bl.a. att upprätta ett *Election Situation Room* i Mali vilket bedöms ha bidragit till det fredliga genomförandet av presidentvalet. ECOWAS flerdimensionella fredsbevarande och fredsbyggande insatser mottog stöd för kapacitetsutveckling av bl.a. Kofi Annans fredsbevarande träningscenter (KAIPTC)⁷¹. KAIPTC utbildade fler än 1000 militärer, polis och civila i sub-regionen inom mänskliga rättigheter, kvinnor och barn i väpnad konflikt.

AU erhöll stöd av ett flertal partners inklusive de ovannämnda. Bland annat bidrog ISS⁷² experter med tekniskt stöd till olika kontor inom AU, inklusive AUs freds- och säkerhetskommision och AU-insatsen i Sahel. För att bidra till en effektivare planering av AU-fredsbyggnadsarbete stödde ISS utvecklingen av ett femårigt resultatbaserat ramverk för AUs enhet för krishantering och återuppbyggnad i postkonflikt, vilket antogs av AUs medlemsstater.

3.4.2 Mål 4.2 Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att motverka våldsbejakande extremism

Strategimål

Terrorism och terroristattacker förekom under året på kontinenten. Grupper som Al-Shabaab, Boko Haram, AQMI, och IS samt mindre ”utbrytargrupper” eller kriminella nätverk inspirerade av våldsbejakande ideologi, destabiliserade och terroriserade framförallt underutvecklade och perifera gränsområden med porösa gränser. Utvecklingen är oroande med asymmetrisk krigföring i områden som är svåra att övervaka och styra för staterna, vilket leder till svårigheter att tillförsäkra medborgarnas mänskliga säkerhet.

Portfölj

IGADs centrum för förebyggande och bekämpande av våldsbejakande extremism (ICEPCVE) öppnade i Djibouti i april 2018. FNs utvecklingsprogram (UNDP) gav stöd till utvecklingen av IGADs regionala strategi för förebyggande och bekämpande av våldsam extremism (PVE). IGAD-centrets forskningsprogram fick även tekniskt stöd av UNDP för att utveckla en forskningsplan. Detta resulterade även i några första, mindre bidrag till PVE-forskning på gräsrotsnivå i medlemsstaterna. Svenskt stöd till UNDPs PVE-program⁷³ bidrog till framtagande av Lake Chad Basin Commission's 'Regional Stabilisation, Recovery and Resilience Strategy for Areas Affected by Boko Haram in the Lake Chad Basin Region' som antogs vid AUs ministerkonferens i augusti. Det regionala PVE-programmet bidrog även till viktiga studier på området, såsom finansiering av våldsam extremism på kontinenten, och flickor och kvinnors roll i detta på Afrikas Horn. Svenskt stöd till tankesmedjor som ISS, LPI, ACCORD⁷⁴ bidrog till vidare forskning, publikationer och work-shops på området.

3.4.3 Mål 4.3 Ökat inflytande och deltagande av kvinnor och unga processer för fred och försoning

Strategimål

⁷⁰ 51030079 WANEP 2017-2020 Core support

⁷¹ 10376 KAIPTC 2017-2018

⁷² 10215 ISS 2017-2020 Core support

⁷³ 51030090 UNDP 2016-2021 Preventing and Responding to Violent Extremism in Africa

⁷⁴ 10981 ACCORD 2018-21 Mediation Programme support

Svårigheter består för kvinnor och ungdomar på kontinenten att få delta i freds- och försoningsprocesser och är i många fall kopplade till djupt rotade sociala normer. I de fall där kvinnor, ungdomar eller CSO-grupper blivit inbjudna har det varit svårt att konstatera ett meningsfullt deltagande med ett reellt inkluderande av deras perspektiv. Gruppen ”unga” inkluderar oftast inte ”unga kvinnor” utan består av män. Under året fattade AUs freds- och säkerhetsråd (PSC) beslut om att inrätta ett särskilt sändebud för Unga, fred och säkerhet (YPS), Aya Chebbi från Tunisien, samt att etablera ett mindre program för YPS på AUs Fred- och Säkerhetsavdelning (PSD). AUs PSC höll för första gången en öppen session på temat Unga, fred och säkerhet i november 2018. Egypten stod värd för World Youth Forum för andra året i rad, på temat fred och säkerhet. AUs kvinnliga medlingsnätverk FemWise höll sin andra s.k. generalförsamling i Addis Abeba i slutet av november och nätverkets medlemmar fick en två-dagars introduktionsutbildning i olika typer av medling.

Portfölj

Genom stöd till tankesmedjorna som nämnts under avsnitt 3.4.2 sker forskning, dokumentation och diskussion även på detta stödområde. ACCORD bidrar med expertis och kapacitetsbyggnad inom medling till bl.a. IGAD och AU, och bidrar särskilt med stöd till AUs kvinnliga medlingsnätverk FemWise, dels för att anordna den årliga generalförsamlingen, dels för utarbetande av nödvändiga strategidokument. Institute for Justice and Reconciliation (IJR)⁷⁵ arbetade bl.a. med projekt för aktivister på jämställdhetsområdet för att omsätta ”gender justice” i praktiken. IJR:s arbetade tillsammans med programmet för unga afrikanska ledare ”Activate!” för att hålla konsultationer och diskussioner på ämnen som prioriterades av unga, inklusive fred, säkerhet och social rättvisa. Dessa projekt bidrog även till de debatter IJR förde för ökat deltagande av kvinnor och unga. Under andra kvartalet inleddes diskussioner med FNs kontor för samarbete med AU (UNOAU) för stöd till AU på området kvinnor, fred och säkerhet; dels för jämställdhetsintegrering på PSD dels för särskilda projekt. Diskussionen blev utdragen och Sida erhöll ett färdigt projektdokument, budget och avtalsutkast först i slutet av året, avseende ett tvåårigt stöd till UNOAU.

Enligt årsplanen skulle en ny insats beredas under 2018 på området Unga, fred och säkerhet (YPS). Det har varit en utmaning att hitta strategiska partners inom YPS på kontinenten som uppfyller strategins mål, eftersom de flesta ungdomsorganisationer är av gräsrotskaraktär även om vissa sub-regionala plattformar tagit form. I mitten av 2018 inleddes dialog med UNDP samt UNICEFs regionkontor för västra och centrala Afrika om ett integrerat projekt för unga. Efter regeringens beslut att skjuta till extra medel till Sahel skiftade arbetshypotesen till att stöd till detta YPS-initiativ skulle ingå i Sahelinitiativet. AUs PSD fick emellertid i uppdrag att arbeta med frågan efter beslut under AUs toppmöte och ett Youth for Peace (Y4P) program etablerades. Sida uttryckte intresse för samarbete och inledde i slutet av 2018 diskussioner om ett möjligt stöd framöver.

4 Implikationer

Resiliensinitiativet på Afrikas Horn och Sahel-initiativet har skapat utmaningar för det regionala teamet då de kräver omfattande samordningsarbete. Det är samtidigt mycket positivt att se hur det regionala perspektivet kan ge ett mervärde till de bilaterala strategierna.

⁷⁵ 10328 IJR 2017-2020 Core support

I arbetet med globala-regionala-bilaterala synergier är möjligheterna till kvalitetshöjande samarbeten mycket goda. Arbetet att gå från en bra idé till ett givande samarbete är dock resurskrävande. En satsning på synergier inom utvecklingssamarbetet på kontinenten har stor potential för att få bättre kvalitet och resultat i biståndet framöver. Inte minst när det gäller dialogfrågor. Det finns också möjligheter att öka samverkan med FBA som är delaktiga i genomförandet av strategin.

AU genomgår stora interna förändringsprocesser och kapaciteten är låg överlag. Det förväntas vara fortsatt svårt att kunna stödja AU direkt under 2019, beroende på hur tidtabellen för planerade nya givargemensamma finansieringsmekanismer hålls. En alternativ möjlighet är att ge stöd till AUs organ av mer fristående karaktär.

Regionala sektionen avser att genomföra en studie under 2019 av utvecklingen av AU-RECs och svenskt stöd till dessa, som underlag för bedömning av vägen framåt och huruvida det finns bättre strategiska möjligheter och vägar för samarbete och/eller stöd.

Annex 1: Strategiöversikt i tabeller och diagram (BISI P6 rapport)

All data in report is per December 31, 2018. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2018: 645 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2018: 775 871 KSEK

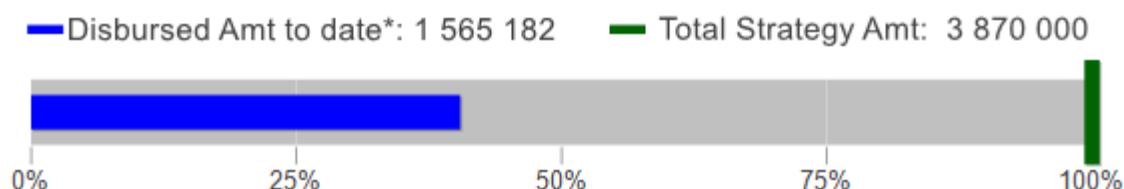
Table 1. Financial Overview 2018 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2018
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2018 (KSEK)
Regional Africa 2016-2021	Total		775 871
	Not allocated to area of support	Not allocated to result	71 764
		Total	71 764
	A better environment, sustainable use of natural resources, reduced climate impact and strengthened resilience to environmental impact, climate change and natural disasters	Strengthened capacity of regional actors to work towards sustainable management and use of common ecosystem services and natural resources	120 823
		Strengthened capacity of regional actors to work towards increased resilience against climate change and natural disasters, including capacity for food security	159 040
		Increased production of, and access to, renewable energy	80 017
		Total	359 881
	Strengthened democracy and gender equality and greater respect for human rights	Enhanced capacity of civil society and media to work towards accountability and respect for human rights at regional level	40 091
		Enhanced capacity of regional actors to work towards strengthened democracy and the rule of law, gender equality and increased respect for human rights, with a focus on the rights of women and children	48 378
		Total	88 469
	Better opportunities and tools to enable poor and vulnerable people to improve their living conditions	Strengthened opportunities for increased economic integration and trade	61 995
		Strengthened capacity of regional actors to work towards sustainable	68 593

		solutions concerning refugee situations and migration flows, and embrace the positive effects of migration	
		Improved conditions, especially for women and young people, for productive employment with decent working conditions	44 600
		Total	175 188
	Human security and freedom from violence	Strengthened capacity of regional actors for peace and reconciliation	61 146
		Strengthened capacity of regional actors to combat violent extremism	13 222
		Increased influence and participation by women and young people in processes for peace and reconciliation	6 200
		Total	80 569

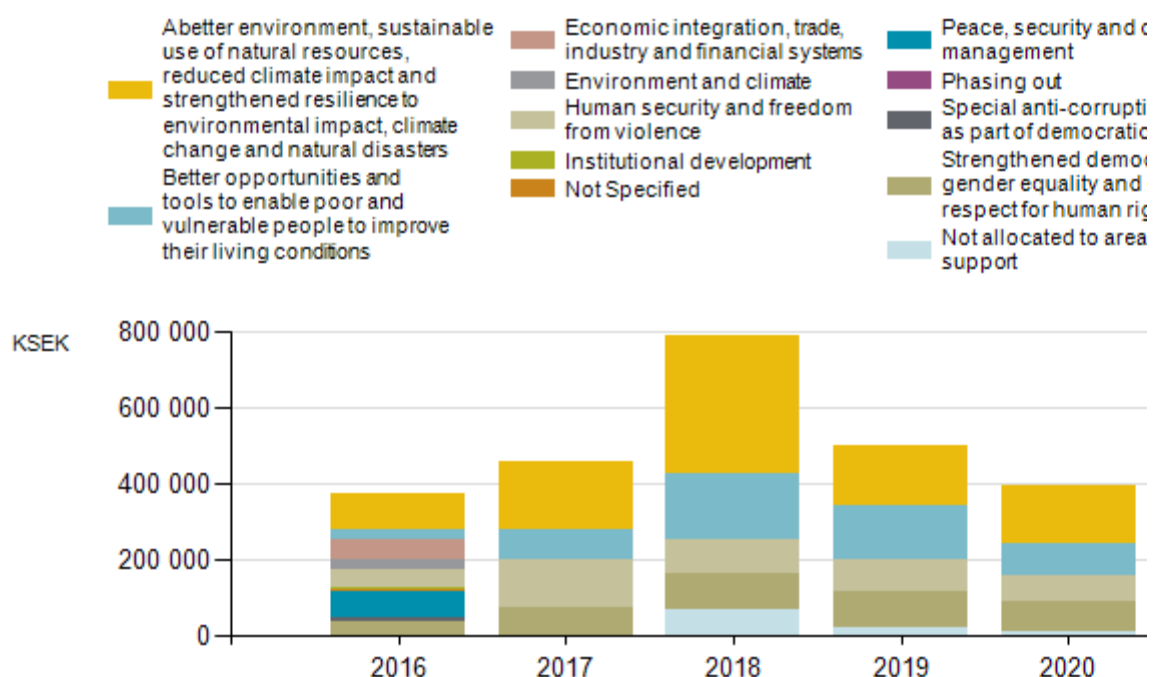
Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 3rd year with total duration of 6 years.

* Note that the Disbursed Amt to date includes even payments made in the last year of the previous strategy, 164 273 KSEK

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

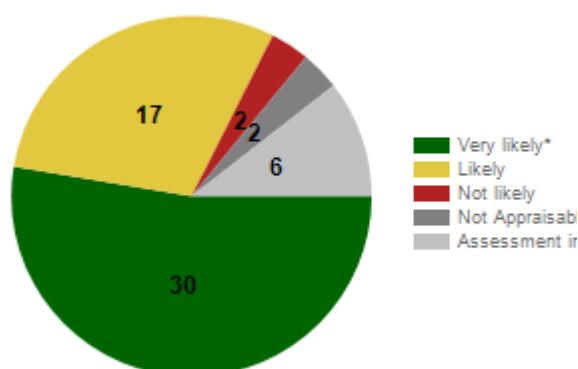
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

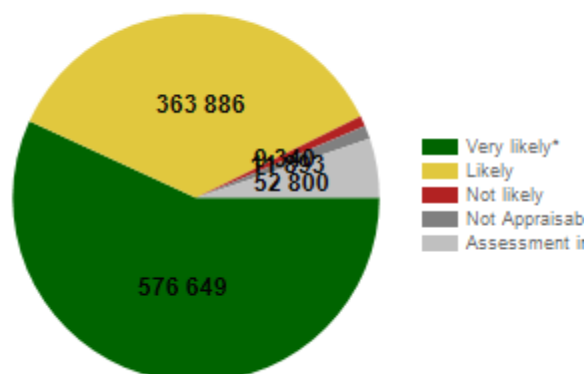
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (K)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2018 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2018 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Reg Africa	106 Afrika (7 1:1.9)	397 905	575 348
	113 Kapacitetsutveckling och Agenda 2030 (7 1:1.28)	9 767	16 757
	114 Forskningssamarbete (7 1:1.32)	112 049	335 817
	118 Hållbar utveckling (7 1:1.34)	8 075	31 925
	33 Strategiskt inriktade bidrag	8 302	0
	Total	536 099	959 846

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.